

Rikksentorjuntaneuvoston toimintakertomus 2019

Hyväksytty rikksentorjuntaneuvoston kokouksessa 13.2.2020

Rikksentorjuntaneuvoston toimintakertomus 2019	1
Johdanto	2
Painopisteiden mukaisten tavoitteiden toteutuminen vuonna 2019.....	2
1. Neuvosto vahvistaa rikksentorjunnan tietopohjaa	2
2. Neuvosto kehittää paikallista rikksentorjuntatyötä.....	3
3. Neuvosto edistää rikksentorjunnan toimenpiteiden arviointia ja olemassa olevan arviointitiedon koostamista	4
4. Neuvosto laatii kansallisen rikksentorjuntaohjelman	5
5. Muuta toimintaa	6
Rikksentorjuntaneuvoston kokoukset	7
Rikksentorjuntaneuvoston viestintä	8
Verkkosivut, blogit ja uutiskirje.....	8
Haaste-lehti	9
Twitter.....	10
Rikksentorjuntaneuvoston ja sen eri elinten kokoonpanoja.....	11
Rikksentorjuntaneuvoston kokoonpano	11
Rikksentorjuntaneuvoston työvaliokunta.....	12
Neuvoston tutkimusjaosto (1.12.2018–30.11.2021)	12
Haasteen toimitusneuvosto (toimikausi 2019–2021).....	13

Johdanto

Rikoksentorjuntaneuvosto hyväksyi kokouksessaan 21.1.2019 asiakirjan *Rikoksentorjuntaneuvoston toimintalinjat 2018–2021*, jossa linjattiin painopisteet 30.11.2021 päättyvälle toimikaudelle. Painopisteet olivat rikoksentorjunnan tietopohjan vahvistaminen, paikallisen rikoksentorjuntatyön kehittäminen kriminologisen tutkimusnäytön varassa, rikoksentorjunnan toimenpiteiden arvioinnin ja olemassa olevan arviointitiedon koostamisen edistäminen, ja kansallisen rikoksentorjuntaohjelman toimeenpanon seuranta ja edistäminen.

Painopisteiden mukaisten tavoitteiden toteutuminen vuonna 2019

1. Neuvosto vahvistaa rikoksentorjunnan tietopohjaa

Tutkittujen ja hyvien rikosten torjunnan käytäntöjen kerääminen

Rikoksentorjunta.fi-sivustolle avattiin syksyllä 2016 *Hyvät käytännöt* -osio. Vuoden 2019 lopussa kuvauksia oli 26 kappaletta. Osioon on kerätty sellaisia rikollisuuden ehkäisyn käytäntöjä ja hankkeita, joiden ideoita voidaan hyödyntää paikallisessa rikoksentorjuntatyössä ja rikosten ehkäisyhankkeiden suunnittelussa. Menetelmien toimivuudesta on olemassa tutkimusnäyttöä. Hyvien käytäntöjen esittelyt on suunnattu rikosten ennaltaehkäisyyn liittyvää työtä tekeville ja suunnitteleville.

Rikoksentorjuntakatsaus

Vuoden 2018 rikoksentorjuntakatsaus julkaistiin poikkeuksetta vuoden maaliskuussa, sillä samaan aikaan julkaistiin VN-TEAS Lähiympäristö 2.0 –hankkeen loppuraportti, jonka tuloksia hyödynnettiin rikoksentorjuntakatsauksessa. Katsaus käsitteli rikoksentorjunnan mahdollisuuksia päivittäin käytetyn lähiympäristön turvallisuuden ja koetun turvallisuuden parantamisessa.

Vuoden 2019 rikoksentorjuntakatsauksen aiheena oli nuorten huume-ehdoisen rikollisuuden vähentäminen ja ehkäiseminen. Katsauksen teemaksi valittiin sama kuin Euroopan rikoksentorjuntaverkoston (EUCPN) eli nuorten huumeiden käyttöön liittyvän oheisrikollisuuden vähentäminen. EUCPN kokoaa vuosittaisen käsikirjan rikoksentorjuntahankkeista ja siellä kuvataan myös ECPA-rikoksentorjuntakilpailun voittanut hyvä käytäntö. Raportin työstämisessä tehdään yhteistyötä myös Euroopan huumausaineiden ja niiden väärinkäytön seurantakeskuksen (EMCDDA) kanssa, joka on vakiintuneen aseman saavuttanut toimija, joka tukee huumausaineisiin liittyvien tietoon perustuvien ja kohdennettujen toimintalinjojen ja toimien kehittämistä. Se kokoaa myös ajantasaisen yleiskatsauksen huumetilanteeseen, ja sen pohjalta voidaan kehittää tehokkaita toimia ajankohtaisiin ongelmiin ja tunnistaa uhkia, joihin voidaan reagoida.

Rikoksentorjuntaneuvosto hyväksyi, että EUCPN:n kokoama, suomeksi käännetty raportti liitetään rikoksentorjuntaneuvoston nettisivuille ja siihen liitetään lyhyt kytkentä Suomen tilanteeseen. Erillistä julkaisua ei tehdä.

Valtioneuvoston selvitys- ja tutkimustoiminta

Rikoksentorjuntaneuvoston sihteeristön jäsenet osallistuivat kahteen vuoden 2019 keväällä valmistuneeseen valtioneuvoston selvitys- ja tutkimustoiminnan määrärahoilla toteutettuihin

hankkeisiin ohjausryhmän jäsenenä ja puheenjohtajina. Ensimmäinen näistä oli jo edellä mainittu Lähiympäristö 2.0 –hanke. Toinen oli Kuka vastaa nuorten rikoksiin? –hanke. Hankkeen tavoitteena oli tuottaa tietoa siitä, millaisia erilaisia tapoja kunnissa on puuttua nuorten rikoksiin, ja kertoa joidenkin valikoitujen toimintamallien sisällöistä. Näiden lisäksi raportissa kuvattiin laajan kirjallisuuskatsauksen avulla kansainvälisiä keinoja rikoksiin puuttumisesta sekä avattiin kustannusvaikuttavuusarvioinnin tärkeyttä mallien toimeenpanossa.

Haaste-lehden rikosentorjuntapalsta

Haaste-lehden rikosentorjuntapalstalla nostettiin esiin vuonna 2019 neljä eri aihetta. Aiheita olivat (1) rikosentorjunnan mahdollisuudet rakennetun ympäristön turvallisuuden parantamisessa; (2) nuorten rikoskierteen katkaisu; (3) lähestymiskiellon sähköinen valvonta ja (4) hyvän rikosentorjuntahankkeen ominaisuudet ja arvioinnin tärkeys.

2. Neuvosto kehittää paikallista rikosentorjuntatyötä

Neuvosto tukee paikallista rikosentorjuntaa ja edistää rikosentorjuntanäkökulman huomioonottamista suunnittelussa ja päätöksenteossa.

Rikosentorjuntakoulutus

Laurea-ammattikorkeakoulu ja rikosentorjuntaneuvosto toteuttivat yhdessä *täydennyskoulutuksen paikallisesta turvallisuusyhteistyöstä ja rikosten ehkäisystä 2–4/2019*. Koulutus järjestettiin nyt toista kertaa. Ensimmäinen järjestettiin vuonna 2018. Koulutuksen tavoitteena oli kehittää rikosentorjuntaan liittyvää osaamista, ja se oli suunnattu henkilöille, joille ammatissaan on tärkeää kehittää näitä taitoja. Ensimmäisessä koulutuksessa oli osallistujia kunnista, järjestöistä, elinkeinoelämästä ja poliisista. Koulutus oli viiden opintopisteen arvoinen ja osallistujille ilmainen. Koulutus sisälsi kaksi lähiopetuspäivää ja muuten opiskelu tapahtui enimmäkseen verkko-oppimisympäristössä. Koulutukseen otettiin mukaan 40 opiskelijaa.

Tietoon ja asukkaiden odotuksiin pohjautuvan rikosentorjunnan edistäminen

Vuonna 2019 käynnistyi oikeusministeriön valtionavustuksen tukeman Turun kaupungin KOTA –hanke, jossa keskeisenä tavoitteena oli osallistaa oppilaita oman lähiympäristönsä turvallisuuden parantamiseen. Hanke päättyy vuonna 2020, jolloin siitä saadaan myös loppuraportti.

Vantaa kaupunki puolestaan toteutti oikeusministeriön rahoituksella osallistavan budjetoinnin hankkeen, mikä päättyi keväällä 2019. Hanketta esiteltiin rikosentorjuntaneuvoston ja ympäristöministeriön yhteisessä seminaarissa.

Turvallisuuskävelyitä ja asukkaille suunnattuja turvallisuuskyselyitä markkinoitiin kansallisessa turvallisuussuunnitteluseminaarissa Kuopiossa tammikuussa 2019. Muutama kunta eri puolelta Suomea ilmaisi kiinnostuksen lähteä toteuttamaan rikosentorjuntaneuvoston laatima turvallisuuskysely asukkaille. Näistä ainakin kaksi toteutetaan alkuvuodesta 2020.

Oikeusministeriön myöntämien rikosentorjunnan valtionavustusten seuranta ja ohjaus

Rikosentorjuntaneuvosto valmisteli oikeusministeriön myöntämän rikosentorjunnan valtionavun jakoa. Varoja oli käytettävissä 70 000 euroa. Vuoden 2019 haussa priorisoitiin mobiilisovellutuksia.

Oikeusministeriölle saapui määräaikaan mennessä 14 hakemusta ja haettujen avustusten yhteissumma oli 252 452 euroa. Oikeusministeriö myönsi avustusta hakemuksissa esitettyihin kustannuksiin seuraaville hakijoille:

1. **Setlementti Tampere ry:lle** Tesoman hyvikset -hankkeeseen 8 200 euroa. Hankkeen tavoitteena on kehittää lasten ja varhaisnuorten parissa tehtävää työtä ja puuttua häiriökäyttäytymiseen.
2. **Sexpo-säätiölle** Vertaisryhmätoiminta lapsikohteista seksuaalista mieltymystä kokeville -hankkeeseen 11 800 euroa. Hankkeen tavoitteena on perustaa vertaistukiryhmä täydentämään Sexpo-säätiön ja Kriminaalihuollon tukisäätiön yhteisessä SeriE-hankkeessa tehtyä yksilöllistä asiakastyötä.
3. **Turun kaupungille** KOTA (Koululaisten turvallisuus) -hankkeeseen 20 000 euroa. Hankkeen tavoitteena on osallistaa yläasteikäiset nuoret turvallisuustiedon keräämiseen karttapohjaisen mobiilikyselyn avulla.
4. **Turvallisen vanhuuden puolesta – Suvanto ry:lle** Talouslähettiläs -hankkeeseen 12 000 euroa. Hankkeen tavoitteena on kouluttaa talouslähettiläitä vertaiskouluttajiksi kertomaan ikääntyneille taloudellisesta kaltoinkohtelusta, petoksista ja huijauksista.
5. **Vuolle Setlementti ry:lle** Kunniakäsitykset – ennaltaehkäisevän väkivaltatyön pilottihankkeeseen 18 000 euroa. Hankkeen tavoitteena on avata keskustelua sekä lisätä osaamista ja tunnistamisen keinoja kunniaväkivallan monimuotoisuudesta.

3. Neuvosto edistää rikosentorjunnan toimenpiteiden arviointia ja olemassa olevan arviointitiedon koostamista

Tutkimusjaosto

Rikosentorjuntaneuvoston tutkimusjaosto kokoontui vuonna 2019 yhteensä viisi kertaa. Jaoston keskeiset tavoitteet tulevalla kolmivuotiskaudella liittyvät rikollisuuden mittaamiseen, rikosentorjunnan arviointitutkimuksen rahoitusperustaan, arviointitiedon koostamiseen ja arviointitutkimuksen osaamisperustaan

Jaoston työssä nousi esiin keskustelu pääsystä eri tahojen tutkimusaineistoon ja oppilaitosten tarjoamista tutkimusmenetelmäkoulutuksista. Menetelmäkoulutuksesta oli tarkoitus toteuttaa kysely oppilaitoksille, mutta tästä päätettiin valmistelun jälkeen luopua. Jaostossa keskusteltiin myös hyvän prosessiarvioinnin kuvauksesta ja tarpeesta valmistella prosessiarvioinnin edistämiseksi materiaalia eri kohderyhmille. Myös tästä päätettiin kuitenkin luopua.

Arviointitutkimuksen tietokannassa käytettävää lomaketta päivitettiin tutkimusjaoston toimesta vuonna 2019. Jaosto halusi myös jatkaa aktiivisesti rikosentorjunnan arviointitutkimuksen tietokannan markkinointia. Tietokanta syntyi tutkimusjaoston aloitteesta ja sitä ylläpitää Krimeo.

Yhtenä keinona päätettiin esittää oikeusministeriölle rikosentorjunnan arviointitutkimuksen palkinnon myöntämistä. Palkinnon saamisen edellytyksenä oli, että tutkimus on lisätty arviointitutkimuksen tietokantaan. Ensimmäisen rikosentorjunnan arviointitutkimuksen palkinto jaettiin rikosentorjuntaneuvoston 30-vuotiseminaarissa lokakuussa 2019. Esityksen palkinnon saajaksi teki tutkimusjaosto.

Jaosto esitti myös, että arviointitutkimuksesta pidettäisiin alustus vuoden 2020 tammikuun valtakunnallisessa turvallisuussuunnitteluseminaarissa. Tämä saatiin mukaan seminaarin ohjelmaan.

Tutkimusjaosto esitti myös, että rikosentorjuntaneuvosto osallistuisi yhtenä järjestäjätahona vuoden 2020 kriminologipäiville. Neuvosto hyväksyi esityksen.

Tutkimusjaostossa keskusteltiin syyskaudella myös hallitusohjelman toimista ja uusista resursseista, mitkä liittyivät rikosentorjunnan ja arviointitutkimuksen kehittämiseen.

Rikosentorjunnan arviointitutkimuksen palkinto

Rikosentorjuntaneuvosto ja oikeusministeriö jakoivat 1.10.2019 rikosentorjuntaneuvoston 30-vuotisjuhlaseminaarissa ensimmäistä kertaa rikosentorjunnan arviointitutkimuksen palkinnon. Palkinnon tavoitteena on edistää tutkimustietoon perustuvan rikosentorjunnan kehittämistä. Palkinnon myöntämisen tärkeimpänä kriteerinä on tutkimuksesta saatu hyöty konkreettiselle rikosentorjunnan kehittämiselle ja että se on tukenut näyttöön perustuvaa kriminaalipolitiikkaa. Palkinnon sai Mikko Aaltonen tutkimuksistaan, joissa on arvioitu rikesakkouudistuksen vaikutuksia yli- ja keskinopeuksiin. Lisäksi neuvosto jakoi opinnäytepalkinnon. Sen sai Chris Carling Helsingin yliopistosta sosiologian gradustaan (2019), joka on prosessiarvio Aggredin väkivaltatyöstä. Palkinto jaetaan neljän vuoden välein, neuvoston julkaiseman hakuprosessin kautta. Edellytyksenä on, että arviointitutkimus on lisätty Kriminologian ja oikeuspolitiikan instituutin ylläpitämään arviointitutkimuksen tietokantaan.

4. Neuvosto laatii kansallisen rikosentorjuntaohjelman

Valtioneuvosto antoi rikosentorjuntaneuvoston asettamisen yhteydessä 10.9.2015 neuvostolle tehtäväksi laatia uusi rikosentorjuntaohjelma. Valtioneuvosto antoi periaatepäätöksen rikosentorjuntaohjelmasta 24.11.2016. Ohjelma keskittyy paikallisen rikosentorjuntatyön kehittämiseen ja asukkaiden osallistumisen ja vaikuttamisen mahdollisuuksien parantamiseen rikosten ehkäisyssä. Neuvosto on seurannut ohjelman toteutusta ja toimeenpano edennyt aikataulun mukaisesti.

Sihteeristö vei osaltaan rikosentorjuntaohjelman toimenpiteitä eteenpäin osallistumalla useisiin verkostotapaamisiin, kuten valtakunnalliseen turvallisuussuunnitteluseminariin Kuopiossa. Rikosentorjuntaohjelman toimenpiteitä, joilla edistetään erityisesti asukkaiden turvallisuuden tunnetta ja vähennetään väestöryhmien välisiä konflikteja, vietiin eteenpäin muun muassa yhteistyössä oikeusministeriön demokratiayksikön, Depolarize-hankkeen ja kansainvälisten luennoitsijoiden kanssa pidetyssä tilaisuudessa helmikuussa 2019.

Sihteeristö jatkoi vuonna 2018 aloitettua yhteistyötä Vammaisten henkilöiden oikeuksien neuvottelukunnan (VANE) kanssa. VANE ja rikosentorjuntaneuvosto järjestivät lokakuussa webinaarin vammaisiin henkilöihin kohdistuvista rikoksista ja niiden ehkäisystä. Webinaarissa kiinnitettiin huomiota mm. oikeustalojen ja turvakotien esteettömyyteen, tiedon saavutettavuuteen, vammaisten ihmisten suurempaan alttiuteen joutua väkivalta- ja seksuaalirikosten uhriksi sekä tutkimustiedon niukkuuteen. Tilanteen parantamiseksi ehdotettiin mm. lainsäädännön muutoksia, terveys- ja sosiaalialan työntekijöiden kouluttamista, sosiaalisessa mediassa tapahtuvaan häirintään puuttumista sekä yleistä tietoisuuden nostamista vammaisiin kohdistuvista rikoksista ([webinaarin aineistot ja video](#)).

5. Muuta toimintaa

Neuvoston 30-vuotisjuhlaseminaari

Rikksentorjuntaneuvosto järjesti 1.10.2019 juhlaseminaarin Säätytalolla. Juhlaseminaarin avasi oikeusministeri Anna-Maja Henriksson, joka korosti rikollisuuden ja uusintarikollisuuden ehkäisyn olevan hallitusohjelman painopisteitä. Entinen pääsihteeri Hannu Takala kertoi rikksentorjuntaneuvoston perustamisesta ja toiminnan alkuvuosista. Historioitsija Teemu Keskisarja valaisi rikksentorjuntaa vuosisatojen saatossa. Oikeustoimittaja Päivi Happonen kertoi merkittävistä rikosjutuista 30 vuoden ajalta ja rikosuutisoinnin muutoksista, joista keskeisin on verkon ensisijaisuus ja median sekuntikiilpailu yleisöä kiinnostavista rikosuutisista. Toiminnanjohtaja Teemu Vartiamäki kertoi Icehearts-toiminnasta, jossa joukkueurheilun keinoin ehkäistään syrjäytymistä pitkäjänteisesti. Poliisitarkastaja Pekka Heikkinen puolestaan esitteli Järvenpään kattavaa paikallista turvallisuustyötä ja korosti yhdessä tekemisen merkitystä. Seminaarin päätti oikeusministeriön kansliapäällikkö Pekka Timonen, joka painotti rikollisuuden ehkäisyn yhteiskunnallista merkitystä sekä verkostomaisen yhteistyön, toimijoiden sitoutumisen ja tutkimustiedon tarvetta.

Pohjoismainen yhteistyö

Sihteeristö osallistui pohjoismaisten rikksentorjuntaneuvostojen tai vastaavien organisaatioiden edustajien tapaamiseen Tanskassa 26.–27.9.2019. Kokouksessa kuultiin ajankohtaisista rikksentorjunnan aiheista eri Pohjoismaissa, esimerkiksi nuorisorikollisuudesta, jengirikoksista sekä radikalismista ja ekstremismin torjunnasta. Ohjelmaan kuului vierailu Tingbjergin lähiössä, jonka on luokiteltu vaikeaksi ”gettoalueeksi”. Tapaamisesta raportoitiin [rikksentorjuntaneuvoston uutiskirjeessä 6/2019](#).

Rikksentorjuntaneuvosto oli edelleen mukana Pohjoismaisen kriminologisen yhteistyöneuvoston (NSfK) koordinoimassa ryhmässä, joka julkaisee tieteellistä aikakauslehteä Nordic Journal of Criminology.

Euroopan rikksentorjuntaverkoston (EUCPN) toiminta

Rikksentorjuntaneuvosto edustaa yhdessä oikeusministeriön kanssa Suomea Euroopan rikksentorjuntaverkostossa. Suomen kansallisena edustajana EUCPN:ssä toimi vuonna 2019 Minna Piispa ja hänen varaedustajanaan Saija Sambou.

EUCPN kokoontui Romanian puheenjohtajuuskaudella kerran, 11.–12.6.2019. Kokouksen teemana oli lapset rikoksen uhrina ja kokouksessa käsiteltiin myös viestintäkampanjoita. Kesäkuussa rikksentorjuntaneuvosto osallistui asuntojenmurtojen ehkäisyn kampanjapäivään jakamalla EUCPN:n ja Suomen poliisin viestintämateriaaleja.

Suomi toimi EUCPN:n puheenjohtajanaan heinäkuun alusta joulukuun loppuun. EUCPN:n työvaliokunta ExCom kokoontui Helsingissä 5.–6.11. valmistelemaan joulukuun kokousta. Samalla kokoontui ECPA-rikksentorjuntakilpailun tuomaristo ja se valitsi rikksentorjuntakilpailun voittaja. EUCPN:n Suomen puheenjohtajuuskauden kokous ajoittui 11.–12.12.2019 ja se pidettiin Helsingissä. Kansallisten edustajien kokouksessa käytiin läpi sääntömääräiset asiat, esiteltiin EUCPN:n tulevaa toimintaa sekä sihteeristössä käynnistyviä hankkeita. Toisena päivänä pidettiin hyvien käytäntöjen seminaari, jossa esiteltiin ECPA-kilpailun hankkeet. Kilpailun teema oli nuorten huumeidenkäyttöön liittyvän oheisrikollisuuden vähentäminen ja ehkäiseminen. Kilpailun voitti

Ruotsissa toteutettu Sofielund-hanke, jossa laajan yhteistyön ja monipuolisten keinojen avulla pystyttiin vähentämään huumerikollisuutta ja turvattomuuden kokemusta asuinalueella.

EUCPN järjesti maaliskuussa 2019 jälleen vuosittaisen tapaamisen Euroopan rikosentorjuntaneuvostoille Brysselissä. Tapaamisessa keskusteltiin neuvostojen toiminnasta, organisoinnista ja tavoitteista rikosentorjunnan kehittämiseksi.

Osallistuminen Euroopan rikosentorjuntakilpailuun

Suomen ehdokas Euroopan rikosentorjuntakilpailuun (ECPA) valittiin toimintavuonna kansallisen kilpailun kautta.

Kansallisen rikosentorjuntakilpailun teemana oli nuorten huumesidonnaisen rikollisuuden ja huumeidenkäytöstä aiheutuvien haittojen ehkäiseminen ja vähentäminen.

Rikosentorjuntaneuvoston järjestämään kilpailuun osallistui kuusi hanketta, jotka pyrkivät eri tavoin nuorten huumeidenkäytön katkaisuun tai käytön aiheuttamien haittojen vähentämiseen. Kaikki hankkeet sopivat kilpailun teemaan ja niiden tavoitteisiin kuului mm. lisätä turvallisuuden tunnetta julkisella paikalla, vähentää päihteiden käyttäjiin liittyvää stigmatisointia ja kielteisiä asenteita taiteen, runojen ja koulutusmateriaalien avulla ja ylipäätään lisäämällä tietoa päihteiden käyttäjän kohtaamisesta julkisessa tilassa. Tietoa jaettiin myös digitaalisesti suonensisäiseen käyttöön liittyvien tartuntatautien ja muiden terveydellisten haittojen ehkäisemiseksi. Hankkeita toteutettiin kumppaneiden kanssa yhteistyössä niin pääkaupunkiseudulla kuin syrjäseudulla. Hankkeet arvioinut raati arvosti sitä, että esimerkiksi syrjäseudulla toteutettu nuorille suunnattu hanke voisi madaltaa kynnystä hoitoon hakeutumiseen, joka voi olla hankalaa pienillä paikkakunnilla päihteidenkäyttöön liittyvän häpeän takia. Arvioitsijat kaipasivat hankkeiden mallinnusta ja selkeää ohjeistusta jalkauttamista varten helpottamaan niiden siirrettävyyttä. Moni hankkeista oli kuitenkin vasta käynnistynyt eikä niistä valitettavasti ollut saatavilla lainkaan vaikutusten arviointia, vaikka itse työtapaa, työprosessia ja asiakkaiden kokemusta olikin yritetty kuvata.

Rikosentorjuntaneuvoston asettaman kolmihenkinen raati valitsi voittajaksi Kriminaalihuollon tukisäätiön Nuorten toiminnan. Sen kohderyhmänä ovat 15–29-vuotiaat rikoksilla ja päihteillä oireilevat nuoret. Tavoitteena on saada nuoret kiinnittymään toimintaan ja tukiverkostoihin jo vankeusaikana, ja ehkäistä näin syrjäytymistä ja uusintarikollisuutta. Nuorten toiminta tarjoaa yhteisön, jossa nuori tulee kohdatuksi yhdenvertaisena jäsenenä taustoistaan riippumatta. Menetelmiä ovat musiikki, liikunta, kulttuuri, intensiivinen ammatillinen tukityöskentely ja vertaistuki. Voittajahanke edusti Suomea EU:n rikosentorjuntakilpailussa joulukuussa Helsingissä.

Rikosentorjuntaneuvoston kokoukset

Rikosentorjuntaneuvosto kokoontui vuonna 2019 neljä kertaa.

Ensimmäinen kokous oli 21.1.2019 Liikenne- ja viestintäministeriön tiloissa oikeusministeriön isännöimänä. Kokouksessa sovittiin rikosentorjuntaneuvoston toimintalinjat toimikaudelle 2018-2021 ja hyväksyttiin vuoden 2019 toimintasuunnitelma ja vuoden 2018 toimintakertomus.

Kokouksessa esiteltiin myös neuvoston viestintäsuunnitelma. Kokouksessa sovittiin myös vuonna 2019 priorisoitavat teemat valtionavustusten jakamisessa ja päätettiin käynnistää yhteistyö Kaupan liiton kanssa myymälävarkauksien ehkäisemiseksi.

Toinen kokous oli 20.5.2019 Nuorisotutkimusverkoston vieraana. Kokouksen alkuun esiteltiin Nuoristutkimusverkostoa ja nuorten tekimiä rikoksia ja niiden kustannuksia. Kokouksen muina aiheina oli kansallisen rikosentorjuntakilpailun esittely ja raadin asettaminen sekä keskustelu ensimmäistä kertaa jaettavasta rikosentorjunnan arviointitutkimuksen palkinnosta.

Kolmas kokous oli 23.9.2019 Suomen yrittäjien vieraana. Kokouksen alkuun esiteltiin myymälävarkausryhmän työn etenemistä, josta käytiin myös vilkas keskustelu. Tämän jälkeen kuultiin kansallisen rikosentorjuntakilpailun voittajan esitys. Kilpailun voitti Kriminaalihuollon tukisäätiön Nuorten toiminta, joka myös edusti Suomea joulukuussa Euroopan rikosentorjuntakilpailussa. Kokouksessa käytiin läpi myös hallitusohjelman rikosentorjuntaan liittyviä kirjauksia ja keskusteltiin rikosentorjuntaneuvoston viestinnästä.

Neljäs kokous järjestettiin 16.12.2019 sosiaali- ja terveysministeriön vieraana. Kokouksen aluksia esiteltiin nuorten huumeiden käyttöä ja siinä tapahtuneita kehityksiä. Kokouksessa hyväksyttiin myös neuvoston vuoden 2020 toimintasuunnitelma ja esitettiin vuoden 2020 rikosentorjunnan valtiovastuun priorisoidut teemat oikeusministeriölle. Lisäksi kokouksessa päätettiin, että neuvoston osallistuu vuoden 2020 Kriminologian päville yhtenä järjestäjätahona tutkimusjaoston esityksen mukaisesti.

Rikosentorjuntaneuvoston työvaliokunta kokoontui vuonna 2019 neljä kertaa.

Tutkimusjaosto kokoontui vuoden 2019 aikana viisi kertaa.

Rikosentorjuntaneuvoston viestintä

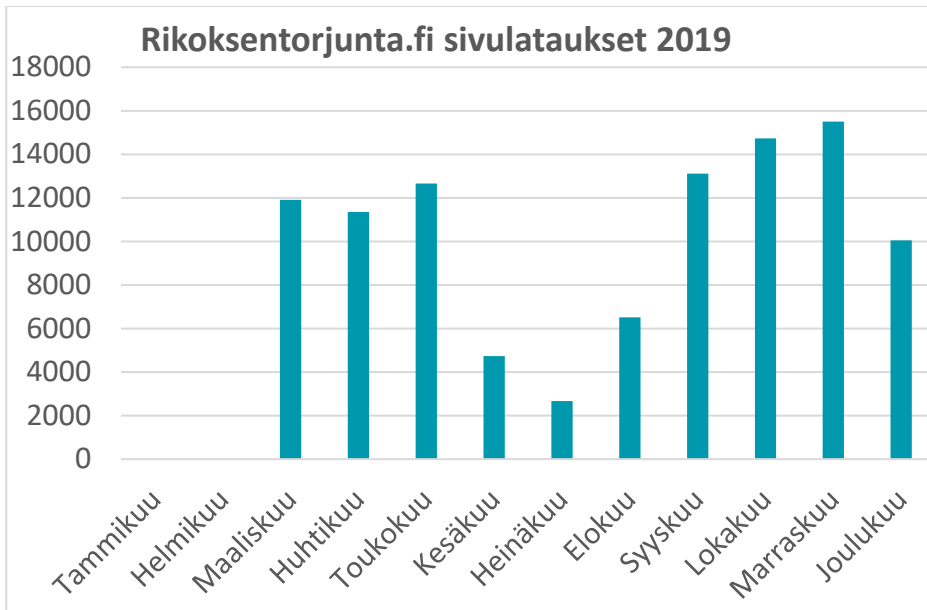
Rikosentorjuntaneuvoston suurin viestinnällinen ponnistus vuonna 2019 oli lokakuun 30-vuotisjuhlaseminaari. Omia lehdistötiedotteita julkaistiin siitä sekä tietyistä vakioaiheista. Rikosentorjunnan TEAS-tutkimusten tiedottamiseen osallistuttiin yhdessä sidosryhmien kanssa. Mediassa neuvosto ei näkynyt niin paljon kuin vuonna 2018, mutta pääsihteerin kommentti poliisien määrästä nousi YLE:n puoli yhdeksän tv- uutisten pääjutuksi 3.9.2019. Muuten neuvoston suositukset mainittiin mm. useissa kolumneissa, joissa käsiteltiin yhteisöllisyyttä ja rikosten ennaltaehkäisyn mahdollisuuksia sekä tietolähteenä seksuaalirikoksia ja petoksia koskevissa uutisjutuissa.

Verkkosivut, blogit ja uutiskirje

Rikosentorjuntaneuvoston verkkosivustolla (www.rikosentorjunta.fi) ei vuonna 2019 tehty [blogisarjan](#) perustamisen lisäksi suuria uudistuksia, lähinnä sivustoa on päivitetty tarpeen mukaan ja tuotu ajankohtaisaineiston lisäksi jonkin verran uutta sisältöä kuten uusia hyviä käytäntöjä.

Kävijäseuranta saatiin toimimaan pitkän tauon jälkeen maaliskuusta alkaen. Jos alkuvuosi noudattaa samaa logiikkaa kuin vuosi kokonaisuudessaan, voi päätellä, että rikosentorjunnan sivuja ladattiin vuonna 2019 yli 120 000 kertaa. Joka tapauksessa on selvää, että neuvoston verkkosivujen käyttö on yli kaksinkertaistunut parin vuoden aikana (vrt. v. 2018 tieto puuttuu, v. 2017 arvion mukaan enint. 55 000 latausta).

Eniten lukijoita kiinnostavat sivustojen tarjoamat uutiset, ajankohtaiset asiat sekä tietyt kestoaiheet, kuten nuoriin ja ikääntyviin ihmisiin kohdistuvien rikosten ehkäisy. Yksittäinen hitti on tietoa rikollisuuden syistä. Ruotsinkielistä materiaalia käytetään suhteellisen paljon.

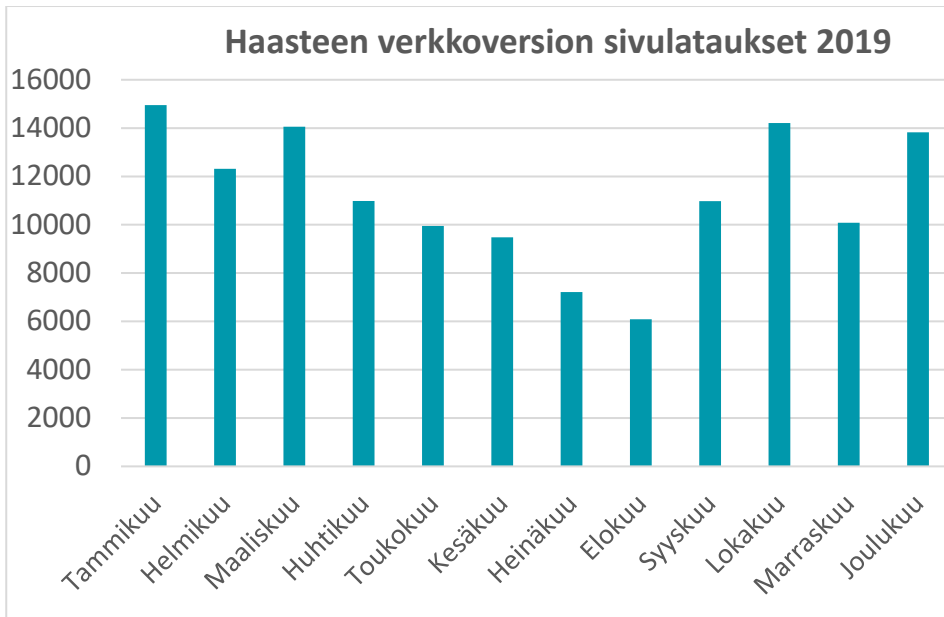
Uutiskirje ilmestyi vuonna 2019 kahdeksan kertaa. Uutiskirjeen sähköpostijakelu on vajaa 800 ja lisäksi sitä luetaan rikoksentorjunta.fi-sivujen kautta.

Haaste-lehti

Haaste-lehti ilmestyi suunnitellusti neljä kertaa vuonna 2019. 1/2019 teemana oli lähiympäristön turvallisuus, 2/2019 rikosprosessi, 3/2019 vihapuhe ja numerossa 4/2019 huumeet.

Haasteen toimitusneuvoston kokoonpano muuttui kaudelle 2019–2021. Lehden sivutoimisena päätoimittajana aloitti tutkijatohtori Elsa Saarikkomäki Turun yliopistosta. Toimitusneuvoston puheenjohtajana toimi rikosoikeuden professori Minna Kimpimäki Lapin yliopistosta. Toimitusneuvosto kokoontui vuonna 2019 viisi kertaa antamaan palautetta ja suunnittelemaan lehden sisältöä.

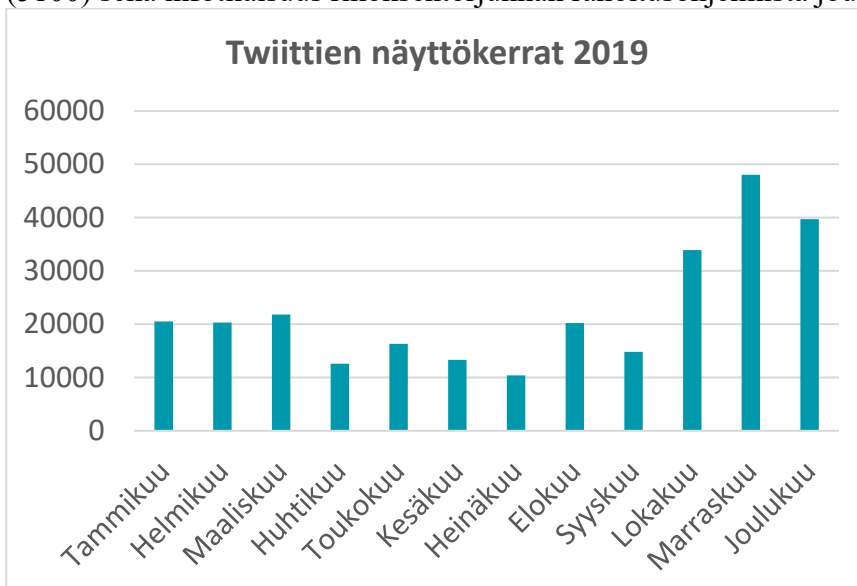
Painetun lehden jakelu oli noin 2 500 kappaletta. Lisäksi lehteä luetaan verkossa (www.haaste.om.fi). Numerosta 3/19 alkaen lehden koko sisältö julkaistiin verkossa samaan aikaan kuin painettu lehti ja painetun lehden maksullisuudesta luovuttiin 2019 (suurin osa on ollut ilmaisjakelua sidosryhmille). Verkossa luetaan paljon vanhoja artikkeleja sellaisista aiheista, joista käydään yhteiskunnallista keskustelua (kuten tammikuussa -19 lasten seksuaalisesta hyväksikäytöstä) ja kesto suosikkeja ovat artikkelit, joihin on linkitetty mm. Wikipediasta. Uusimman numeron sisältö nousee listoissa vain ilmestymiskuukausina; 4/2019 teema ”huumeet” kiinnosti erityisen paljon tuoreeltaan. Haasteen ilmestymisestä lähetetään uutiskirje sen tilaajille sähköpostissa (jakelu noin 800). Haasteen artikkeleja ladattiin verkkoversiosta yli 135 000 kertaa vuonna 2019 (vrt v. 2018: 120 000, v. 2017: 85 000).

Twitter

Rikksentorjuntaneuvoston twiittauksessa on painotettu neuvoston toimintaa, tiedonvälitystä ajankohtaisista tutkimuksista, julkaisuista ja tapahtumista sekä mm. live-twiittausta seminaareista. Vuoden 2019 lopussa Twitter-tilin seuraajia oli reilu tuhat (seuraajia tuli v. 2019 aikana 210) ja neuvoston twiittejä julkaistiin vuoden aikana noin 160, minkä lisäksi oli runsaasti uudelleen twiittauksia sekä jonkin muiden keskustelujen kommentointia. Neuvoston twiitit saavat hyvin näkyvyyttä ja niitä jaetaan aktiivisesti, mikä voitaneen päätellä siitä, että niitä näytettiin Twitterin käyttäjien uutisvirroissa vuonna 2019 noin 272 000 kertaa (keskimäärin 23 000 näyttökertaa/kk).

Kaikkein suosituin twiitti koski poliisiylijohtaja Seppo Kolehmaisen blogikirjoitusta neuvoston sivuilla marraskuussa (31 700 näyttökertaa). Seuraavaksi suosituimpien aiheena oli: kansallisen rikksentorjuntakilpailun muistutus elokuussa (7400 näyttökertaa), rakennetun ympäristön seminaariin ilmoittautuminen maaliskuussa (5600), Sakari Melanderin blogi ja neuvoston 30-v. juhla lokakuussa (5500), nuorten rikksentekijöiden toimintamallin lausuntomuistutus elokuussa (5100) sekä infotilaisuus rikksentorjunnan rahoitusohjelmista joulukuussa (5100).

Rikksentorjuntaneuvoston ja sen eri elinten kokoonpanoja

Rikksentorjuntaneuvoston kokoonpano

Neuvoston kokoonpano toimikaudella 1.12.2018–30.11.2021	
Puheenjohtaja: professori Sakari Melander, Helsingin yliopisto	Varapuheenjohtaja: poliisiylijohtaja Seppo Kolehmainen, Poliisihallitus
Muut jäsenet	varajäsenet
apulaisosastopäällikkö Aarne Kinnunen, oikeusministeriö/kriminaalipoliittinen osasto	erityisasiantuntija Maria Wakeham-Hartonen, oikeusministeriö
Erikoissuunnittelija Eila Lempiäinen, Rikosseuraamuslaitos	Yliopettaja Olli Kaarakka, Rikosseuraamusalankoulutuskeskus
Käräjätuomari Sanna Mikkola, Espoon käräjäoikeus	Rikoskomisario Sakari Tuominen, Sisä-Suomen poliisilaitos
Poliisiylitarkastaja Sami Ryhänen, sisäministeriö	Poliisitarkastaja Jyrki Aho, Poliisihallitus
Opetusneuvos Heli Nederström, opetus- ja kulttuuriministeriö	Opetusneuvos Kristina Kaihari, Opetushallitus
Hallitusneuvos Ismo Tuominen, sosiaali- ja terveysministeriö	Ylilääkäri Aulikki Ahlgrén-Rimpiläinen, Terveyden ja hyvinvoinnin laitos
Pelastustoimen kehittämisspäällikkö Vesa-Pekka Tervo, Kuntaliitto	päällikkö Matti Koskinen, (syyskuuhun 2019 asti) Helsingin kaupunki
Hallitussihteeri Matleena Haapala, ympäristöministeriö	Toimialajohtaja Ulla-Kirsikka Vainio, Porin kaupunki, ympäristö- ja lupapalvelut
Professori Janne Kivivuori, Helsingin yliopisto, Kriminologian ja oikeuspolitiikan instituutti	Suunnittelija Petri Danielsson, Helsingin yliopisto, Kriminologian ja oikeuspolitiikan instituutti
Tutkimusjohtaja Jussi Pajuoja, Itä-Suomen yliopisto	Vs. tutkimuspäällikkö Elina Pekkarinen, Nuorisotutkimusseura (toukokuuhun 2019 asti) Ma. tutkimuspäällikkö Lotta Haikkola, Nuorisotutkimusseura (toukokuusta 2019)
Lainsäädäntöasiain päällikkö Tiina Toivonen, Suomen Yrittäjät	Johtaja Risto Karhunen, Finanssiala ry.
Pelastusylitarkastaja Seppo Lehto, Lapin aluehallintovirasto	Pelastusylitarkastaja Kullervo Lehikoinen, Itä-Suomen aluehallintovirasto
Toimitusjohtaja Pentti Lemmetyinen, Suomen Settlementiliitto	Perheasioiden asiantuntija Pia Rosengård-Andersson, Folkhälsan
Terveyden ja hyvinvoinnin yksikön päällikkö Maria Viljanen, Suomen Punainen Risti	Asiantuntija Sami Puumala, Kirkkohallitus
Lakimies Marjut Vuorela, Vanhustyönkeskusliitto	Toiminnanjohtaja Leena-Kaisa Åberg, Rikosuhripäivystys

Rikoksentorjuntaneuvoston työvaliokunta

Neuvoston työvaliokunnan kokoonpano toimikaudella 1.12.2018–30.11.2021	
Puheenjohtaja: professori Sakari Melander, Helsingin yliopisto	
Varapuheenjohtaja: Poliisiylijohtaja Seppo Kolehmainen, poliisihallitus	
Muut jäsenet	varajäsenet
apulaisosastopäällikkö Aarne Kinnunen, oikeusministeriö/kriminaalipoliittinen osasto	erityisasiantuntija Maria Wakeham-Hartonen oikeusministeriö/demokratia-, kieli- ja perusoikeusasioiden yksikkö
Käräjätuomari Sanna Mikkola, Espoon käräjäoikeus	Rikoskomisario Sakari Tuominen, Sisä-Suomen poliisilaitos
Pelastustoimen kehittämisspäällikkö Vesa-Pekka Tervo, Kuntaliitto	päällikkö Matti Koskinen, Helsingin kaupunki (syyskuuhun 2019 asti)
Hallitussihteeri Matleena Haapala, ympäristöministeriö	Toimialajohtaja Ulla-Kirsikka Vainio, Porin kaupunki, ympäristö- ja lupapalvelut
Professori Janne Kivivuori, Helsingin yliopisto, Kriminologian ja oikeuspolitiikan instituutti	Suunnittelija Petri Danielsson, Helsingin yliopisto, Kriminologian ja oikeuspolitiikan instituutti

Neuvoston tutkimusjaosto (1.12.2018–30.11.2021)

Puheenjohtaja

Professori Janne Kivivuori Kriminologian ja oikeuspolitiikan instituutti, Helsingin yliopisto

Jäsenet

Suunnittelija Petri Danielsson, Helsingin yliopisto, Kriminologian ja oikeuspolitiikan instituutti

Ylilääkäri Aulikki Ahlgrén-Rimpiläinen, Terveystieteiden tutkimuskeskus

Tutkimusjohtaja Jussi Pajuoja, Itä-Suomen yliopisto

Oikeuspsykologian dosentti Taina Laajasalo, Helsingin yliopisto

Tutkimusprofessori Kristiina Huttunen, Valtion taloudellinen tutkimuslaitos

Tutkijatohtori Mika Sutela, Itä-Suomen yliopisto

Sihteeri(t)

Erityisasiantuntija Markus Alanko rikoksentorjuntaneuvoston sihteeristöstä

Neuvotteleva virkamies Minna Piispa (9.2019 asti)

Haasteen toimitusneuvosto (toimikausi 2019–2021)

Päätoimittaja

Tutkijatohtori Elsa Saarikkomäki, Turun yliopisto

Puheenjohtaja

Professori Minna Kimpimäki, Lapin yliopisto, oikeustieteellinen tdk

Muut jäsenet

Poliisitarkastaja Jyrki Aho, Poliisihallitus

Ylitarkastaja Ilppo Alatalo, Rikosseuraamuslaitos

Tietoturvapäällikkö Mikael Albrecht, Svenska Handelshögskolan

Kihlakunnansyyttäjä Juha-Mikko Hämäläinen, Helsingin syyttäjänvirasto

Tutkija Teemu Kaskela, A-klinikkasäätiö 1.6. alkaen (7.3. saakka vt. tutkimuspäällikkö Elina Pekkarinen, Nuorisotutkimusverkosto)

Turvallisuuskoordinaattori Satu Laukkanen, Espoon kaupunki

Palvelupäällikkö Anna Liakka, Kymenlaakson sairaanhoito- ja sosiaalipalvelujen kuntayhtymä

Lainsäädäntöneuvos Jussi Matikkala, Oikeusministeriö

Neuvotteleva virkamies Pääsihteeri Minna Piispa, Rikoksentorjuntaneuvosto

Toiminnanjohtaja Sanna Sunikka, Kriminaalihuollon tukisäätiö

VTM Karoliina Suonpää, Kriminologian ja oikeuspolitiikan instituutti

Rikoksentorjuntaneuvoston sihteeristö

Pääsihteeri, Neuvotteleva virkamies Minna Piispa (9.2019 asti)

Erityisasiantuntija Markus Alanko, vt. pääsihteeri.9.2019-12.2019)

Erityisasiantuntija Saija Sambou

Viestintäasiantuntija Riikka Kostiainen